

Foreign Policy / Argument: Predikce dvanácti globálních myslitelů z oblasti mezinárodních vztahů, jak bude svět vypadat po pandemii

- CZ24 News | 26. března 2020

SVĚT: Časopis Foreign Policy nabízí predikce dvanácti globálních myslitelů především z oblasti mezinárodních vztahů. Přinášíme souhrn toho hlavního.

Podobně jako pád Berlínské zdi či kolaps Lehman Brothers, pandemie otřese světem a bude mít obrovské dopady, jaké si dnes snad ani nedokážeme představit. Jedno je jisté – nemoc otrásá našimi životy, narušuje trhy a ukazuje kompetence (nebo jejich nedostatek) vlády. Povede k přesunům politické a ekonomické moci. *Foreign Policy* požádal 12 globálních myslitelů, aby představili čtenářům své predikce.

Stephen M. Walt vidí svět méně otevřený, méně prosperující a méně svobodný. Pandemie podle něj posílí stát a nacionalismus. Koronavirus urychlí přesun moci ze Západu na Východ. Nejlépe reagoval Singapur a Jižní Korea, Čína po počátečních chybách také. Odezva Evropy a Ameriky byla pomalá a chaotická.

Nezmění se ale konfliktní povaha světové politiky. Uvidíme ústup hyperglobalizace, lidé se budou obracet na své národní vlády. Walt tuto změnu pocituje negativně, hovoří o světě, který bude méně otevřený, méně prosperující a méně svobodný. Nemuselo to tak být, ale virus, špatné plánování a nekompetentní vedení, to vše přináší znepokojivou budoucnost.

Robin Niblett tvrdí, že globalizace, jak jsme ji znali, končí. Koronavirus bude tou poslední kapkou konce ekonomické globalizace. Už před epidemií se USA rozhodly odpojit se od Číny, která mocensky roste. Tlak na boj proti klimatu již vedl k přehodnocování dlouhých výrobních řetězců. Nyní koronavirus nutí vlády, aby posílily svou kapacitu a zvládly období ekonomické izolace.

Těžko se vrátíme k pojetí vzájemně prospěšné globalizace, bude těžké udržet mezinárodní spolupráci.

Kishore Mahbubani, další oslovený odborník, tvrdí, že globalizace se bude točit kolem Číny. Koronavirus nezmění globální ekonomiku. Jen urychlí to, co už začalo – globalizace se jen rychleji posune od USA k Číně. Americká populace ztratila důvěru v globalizaci. Čína nikoliv. Mahbubani tvrdí, že USA mají na výběr dvě strategie. Buď „vše, nebo nic“ – snaha udržet si globální dominanci bude znamenat geopolitickou soutěž proti Číně. Pokud ale bude jejich cílem zlepšit život Američanů, pak by měli s Čínou kooperovat. To by bylo moudřejší, nicméně americké politické prostředí je toxické a moudřejší varianta nezvítězí.

G. John Ikenberry vidí spory různých západních táborů, domnívá se, že posílí nacionalismus, zápas mezi velmocemi a strategické odpojování. Ikenberry tvrdí, že nacionalismus bude jen dočasný a demokracie nakonec přijdou s novým typem pragmatického a ochranářského internacionalismu.

Shannon K. O'Neil tvrdí, že zisky budou nižší, ale svět bude stabilnější. Koronavirus zpřetrhá sítě globálního zpracovatelského průmyslu. Výrobní řetězce se budou zkracovat a zmenšovat. Už nyní byly na mušce – nejen kvůli rostoucím nákladům v Číně, Trumpově obchodní válce a pokročilé automatizaci a robotizaci, včetně 3D tisku, ale i politicky, stačí vzpomenout na ztrátu pracovních

míst. Vlády budou více intervenovat, budou se snažit mít domácí strategická odvětví pod kontrolou a zajistit si rezervy. Stabilita nabídky vzroste, ale ziskovost půjde dolů.

Shivshankar Menon vidí jasně tři věci. Pandemie změní politiku mezi státy i uvnitř států. Vláda je zpátky ve velkém. Menon tvrdí, že demokratické vlády (např. v Jižní Koreji) reagovaly velmi dobře. Propojený svět nekončí, pandemie sama je důkazem naší vzájemné závislosti. Společnosti se ale uzavírají do sebe. Hledají kontrolu nad vlastním osudem. Svět bude menší a chudší. Indie požaduje společnou regionální odezvu na hrozbu, snad se může tento zájem přetavit v multilaterální kooperaci.

Joseph S. Nye (Jr.) tvrdí, že americká síla potřebuje novou strategii. Není možné myslet jen na americkou moc nad jinými národy. Každá země klade na první místo svůj národní zájem, ale důležité je, jak úzce či široce je tento zájem definován. Koronavirus ukazuje, že potřebujeme novou strategii pro nový svět.

John Allen je toho mínění, že historie epidemie bude jako vždy psána vítězi. Ty země, které epidemii zvládnou, ať už díky svému politickému a ekonomickému systému či z hlediska zajištění veřejného zdraví, ty si budou nárokovat vítězství. Krize bude měnit strukturu mezinárodní moci. Pandemie dále posílí napětí mezi zeměmi, sníží produktivní kapacitu ekonomiky. Allen predikuje nestabilitu a rozšíření konfliktů mezi zeměmi.

Laurie Garrett vidí hlavní šok v tom, jak zranitelné jsou distribuční sítě a globální výrobní řetězce. Pandemie bude mít dlouhodobý ekonomický dopad a povede k fundamentální změně. Model just in time už nebude tím nejlepším. Globální kapitalismus se změní. Řetězce se přiblíží více k domovu, systém bude více odolný.

Richard N. Haass se domnívá, že vlády se budou dívat „dovnitř“, na to, co se děje uvnitř jejich hranic, a ne za nimi. Určitě se země budou více koncentrovat na soběstačnost i v závislosti na odpojování a zranitelnost výrobních řetězců. Nastane větší odpor vůči masové imigraci, snížená ochota zaobírat se globálními problémy, včetně klimatické změny. Řada zemí bude mít problém zotavit se z krize. Krize dále poškodí vztahy mezi USA a Čínou a oslabí evropskou integraci. Na druhou stranu posílí zdravotní systémy.

Kori Schake tvrdí, že USA selhaly v testu vůdcovství a už nebudou chápány jako mezinárodní lídr. Americká vláda je nekompetentní a řídí se jen svými omezenými zájmy. USA měly organizovat spolupráci mezinárodních organizací, které mohly dodat včasné informace – díky nim by se vlády byly lépe připravily. USA selhaly a svět bude horší.

Nicholas Burns si myslí, že koronavirus je nejhorší globální krizí století. Dopady mohou překonat i dopady Velké recese z roku 2008. Každá krize může změnit mezinárodní systém a rovnováhu sil. Mezinárodní spolupráce je nedostatečná. Pokud se EU nedokáže lépe postarat o své občany, pak si národní vlády budou brát více moci z Bruselu. V USA je v sázce schopnost federální vlády činit konkrétní opatření k zastavení krize.

V jednotlivých zemích však najdeme řadu příkladů síly lidského ducha: lékařů a sester, politiků i obyčejných lidí, kteří prokazují svou výdrž. To poskytuje naději.